

" TURFMAN I HANDICAP" jedna studija

pružena onim prijateljima ispita punokrvnih grla u trkama
koji ih svojim finansijskim sredstvima omogućuju

od

ANTONIJA KARNERA

Handikapera Dunavskog kola jahača "Knez Mihajlo"

BEOGRAD 1947

Na ovom mestu smatram za svoju osobitu dužnost, da se zahvalim gospodinu pukovniku Milanu Belanoviću, koji je u glavnom doprineo da ova moja studija ugleda svetlost dana.

Ista tako zahvaljujem Upravi Dunavskog kola jahača "Knez Mihajlo " koja je omogućila štamanje ove knjige i drugu Đoki Blagojeviću za pomoć u korekturi.

Antonije Karner

Klađači misle da su zapostavljeni prema sopstvenicima i prema tako zvanim "u trkačke stvari posvećenim licima" u pogledu klađenja. U stvarnosti je to samo delimično opravdano. Sasvim je razumljivo, da sopstvenici poznaju cilj, stepen i rezultat rada svojih konja, jer oni snose i sve materijalne žrtve oko izdržavanja svojih stala, ali i publika može isto znanje sebi da pribavi (razume se znatno jeftinije) i to: iz tačnog posmatranja upisa, dispozicije za stanovanje, iz pozitivnih i negativnih formi konja, kako su u izveštajima o trkama naznačeni, kao i razmišljanjem kako bi dotična trka pod drugim okolnostima na pr. kraćoj ili dužoj stazi, pod jednim jačim jahačem, pod srećnijim okolnostima ispada. Kada tako upućeni *turfmen* (klađač) još i svoj sopstveni *handikap* vodi onda on može svoj novac na kladionici sa mnogo više pouzdanja u uspeh da uloži. Ali ko neće da izgubi, ne sme ni dobitak da forsira, jer se grla ne prilagođavaju igri klađača, nego se klađači moraju prilagoditi formi grla na koje se klade. Treba uvek imati pred očima da u jednoj trci sa malim ulogom (*stakes*) ne treba težiti za velikim dobitkom.

Osećaj o vrednosti i pomoći handikapa, kako u menadžiranju jedne trkačke štale tako i u klađenju, pokazao se u poslednjim godinama i kod nas ne samo u krugovima stručnjaka već i u redovima publike. Isprobano je u celom svetu, da *turfmen* koji vodi *handikap*, dolazi do mnogo većeg vidokruga u procenjivanju trkačkih konja kao takvih, kao i u pogledu njihovog praktičnog ocenjivanja rezultata ispita u trkama. I njegova uživanja pre, za vreme, a naročito posle trke uvećavaju se. U koliko se više ljubitelj sporta u tajne *handikapa* udubi, u toliko će veći i intenzivniji biti njegov interes za sve što se na trkački sport odnosi. Kada seje klađač potpuno upoznao sa suštinom *handikapa* on se bez njega neće nikad više kladiti, jer je u njemu upoznao onu vrednost, koju je ranije uvek tražio i koja će mu doneti sve većeg uspeha u njegovim opkladama.

Handikapiranje ne sme postati čisto matematički posao tako zvano "guranje kila gore ili dole". U ovu grešku lako padaju oni, koji vole aritmetiku i kojima se dopada da prave razne kombinacije sa teretima koja su grla nosila ili pri sledećoj prilici treba da nose.

Pre nego što pređem na glavne principe *handikapa*, hoću da objasnim neke temelje turfa:

Teret po godinama starosti je ona težina koju grlo prema svojoj starosti, polu, godišnjem dobu u jednoj trci prema dužini staze treba temeljno da nosi, svejedno da li je to otvorena, prodajna, kupovna trka ili izjednačenje.

Tablica za opterećenje po godinama starosti je zvaničan spisak onih osnovnih tereta, koji su na temelju od više od stogodišnjeg iskustva ustanovljene, da ih grla razne starosti, prema svom razviću i treningu, dakle u svakom mesecu i prema dužini staze varirano nose i koje izjednačuju razliku u godinama starosti.

Mi razlikujemo tablice za opterećenje po godinama starosti za ravne trke, za preponske trke i za stipl-čejse.

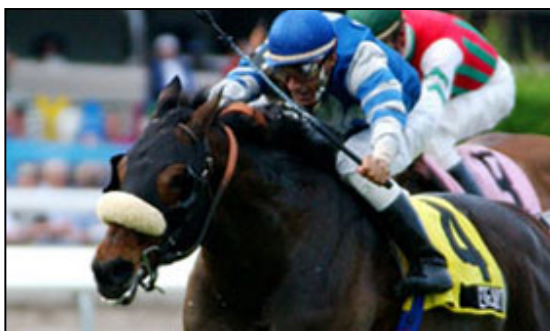
Handikaper je onaj funkcioner u trkačkom sportu koji, po tačno vođenim javnim P vama o uspehu pojedinih grla omogućava grlima, da u sledećem ispitu učestvuju sa P^o jednakim izgledima za uspeh, određujući im odgovarajuće terete.

Handikapu je u opštem smislu cilj, da u jednoj utakmici slabijem omogućiti, da se sa jačim bori za pobjedu pod istim uslovima. U trkačkom sportu to se postiže jačim opterećenjem boljih i iskusnijih grla.

Izjednačenja imamo iz razloga da bi omogućili i slabijim grlima da do uspeha dođu i time njihovim sopstvenicima olakšali izdržavanje trkačke štale.

U *trci* je odlučujuće ono najveće razvijanje snage koje je potrebno pri završetku utakmice, jer ono najbolje izražava vrednost grla prema drugima koji su taj isti ispit završili.

Ocena uspeha vrši se prema redu dolaska u cilj, ali *potvrđena sposobnost* je nezavisna od toga.

Pod jahanjem u finišu razumemo delanje jahača za vreme odlučujuće borbe. Jahanje u finišu trazi od jahača pregled situacije u svakom momentu trka i pun osećaj za snagu svoga konja. Jahanje u finišu trazi pravilnu upotrebu dizgina, korbača i mamuza. Upotreba dizgina mora da je u skladu sa terajućim dejstvom korbača i mamuza i mora konju pri svakom skoku u galopu dati podstreka da jos više

grabi unapred. Sem toga dizgini zamenjuju u finišu i listove, jer usled americkanskog sedenja dejstvo listova skoro je nemoguće. Tupe mamuze koje konja ne mogu da povrede, pomažu dizginima i nadoknađuju donekle listove. Dejstvo korbača mora da bude ritmično, tj. da dejstvuje u momentu kada se dotična zadnja noga hoće da odbaci, omogućujući time produženje skoka u galopu ali pazeći da ne izazove promenu nogu.

Osim ovih mehaničkih i iz rutine stečenih iskustava, trazi se od jahača pri jahanju u finišu i izvesna fizička snaga, koja mu je potrebna da u poslednjem naletu borbe može svoga konja da podupre, a ne da mu smeta, i koji do poslednjeg trenutka može da oceni, koliko rezerve snage u svom grlu još ima i daje upotrebi bez štete po zdravlje grla za izvojevanje pobjede.

Čistokrvno konjarstvo trazi da njegov odgoj bude ispitan u pogledu njegove brzine i izdržljivosti. Prema tome je danas u svim državama, koje čistokrvna grla gaje, na stim temeljima iskustva građen, kako bi se taj ispit zvanično izveo.

Prve ravne trke, kao odgajivački ispit, održavane su 1641 u Newmarket-u, Engleskoj.

Trkačka moć je pojam one snage, koju je grlo za rok (dan) handikapa (a jour) ili prosečno odnosno najvišu (top forma) za trkačku sezonu bilo u stanju da razvije. Ovaj poslednji postupak označavamo za razliku, ne kao pravi handikap, nego kao klasifikaciju

Trkačka moć zavisi od pravilnog anatomskog razvoja dotičnog grla, koja mu dozvoljava nesmetan razvitak njegove snage, od zdravstvenog stanja grla i njegovih organa, od stanja ishrane u kome se nalazi kao i od raspoloženja (dispozicija), koje svakom živom biću daje svežine i poleta ili mu je oduzima; prema tome trkačka moć ne zavisi samo od unutrašnjeg stanja, nego i od spoljnog uticaja.

Papir forma jednog trkačkog grla je njegov izgled, da dobije jednu trku, izračunat prema njegovim dosadašnjim uspesima. Sa dovoljnom brižljivošću izračunata papir forma teoretski će se potpuno poklopiti sa rezultatom trke, jer se ona dobija upoređenjem grla sa ostalim grlima, koja u istoj trci učestvuju, a sa kojima je dotično grlo i u drugim trkama trčalo uzimajući razume se u obzir i terete koje su ona nosila. U praksi igra veliku ulogu prilikom celokupne procene i raspoloženje i snaga dotičnog grla kao i uspešno izveden trening, koji u slučaju neslaganja sa papir formom dovodi do *iznenađenja*, pri čemu se ne sme zaboraviti uticaj jahača kao i skup raznih nepredviđenih okolnosti koje se u trci mogu desiti.

Konjska dužina je odstojnje mereno od konjskog nosa do kraja sapi kod normalno stojećeg konja. Jedna konjska dužina iznosi okruglo 2m ili izraženo u smislu proporcije konjskog tela tri dužine konjske glave.

Sada da pređemo na handikapiranje.

Za vođenje handikapa potrebne su dve knjige i to "*indeks knjiga*" sa po azbučnom redu ispisanim grlima, sastojeći se samo od nekoliko listova u veličini džepnog formata, kockasto špartana i "*glavna knjiga*" kockasto špartana, sa toliko listova da se u nju mogu uvesti rezultati jedne trkačke godine. i

Sledeće pomoćno sredstvo je tablica opterećenja po godinama starosti koju treba dobro prostudirati, da se ne bi grešilo.

Zvanična tablica opterećenja po godinama starosti nalazi se u svakom pravilniku o trkama i sa malom razlikom jednaka je u svim zemljama i važi kao takva u dotičnoj državi.

Trke kao ispit čistokrvnog odgoja, i preko njih kao glavni moment popravke narodnog konjarstva uopšte, ne bi odgovarale svom cilju, kada bi se održavale samo u jednom godišnjem dobu na stazi određene dužine i grlima iste starosti.

Od engleskih stručnjaka je već pre mnogo desetina godina tražen način koji bi dozvolio da se grla različitih godina bore za pobeđu, jer je samo na taj način moguće pronaći najbolje i za odgoj najdragocenije grlo. Iskustvo je pokazalo da kod jednakog opterećenja (even weight) starije grlo bilo je uvek u preimućstvu te se prema tome i prema rastojanju u cilju starijem dodavalo u teretu tako dugo, dok rezultat nije bio mrtva trka. Ovi pokušaji vršeni su u razna godišnja doba kao i na raznim dužinama staze i tako dobiveni podaci stvorili su tablice opterećenje po godinama starosti.

Sta dakle znače brojevi iz tablice opterećenja po godinama starosti?

Na osnovu dugogodišnjeg iskustva stručnjaka i najboljih trenera Engleske, sastavljene su tablice koje sadrže one relacije težine koje su potrebne za izjednačenje razlike u godinama starosti. Grupacije sadrži razna godišta po dužini staze, a u tim podelama po dužinama (vodeći računa o brzom razvoju čistokrvnih grla) i podeljenja po pojedinim mesecima. Zvanična engleska tablica opterećenja po godinama starosti revidirana je poslednji put 1873. godine.

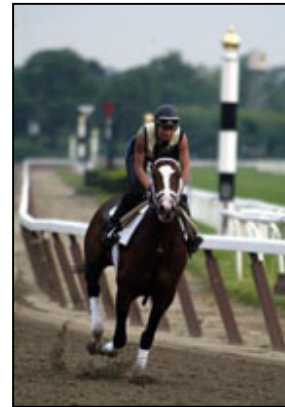
Relacije težine, opterećenja po godinama starosti u svakom mesecu i na svakoj dužni staze, tako su podešavane, da izjednačuju razliku u sposobnosti trčanja grla razne starosti (ali istog znanja) koja je prirodna usled razne starosti.

Ako na primer u mesecu junu jedan trogodac trči preko engleske milje (1609m) sa teretom od 52¹/₂ kg, a jedno grlo od četiri godine sa 60¹/₂ kg onda teoretski između njih ne postoji više razlika u godinama, jer je on relacijom od 8 kg eliminisana. Ako bi ova grla trčala mrtvu trku imaju se smatrati kao grla jednakog znanja, iste trkačke sposobnosti i istog kvaliteta. Prema ovome vidi se da nam tablice za opterećenje po godinama starosti pokazuje da u mesecu junu na stazi od 1600m za trogoda grla sa 52¹/₂kg znače isto opterećenje kao za 4 g. 60 Vz kg za izjednačenje razlike u godinama. Lako je razumljivo da starost u pogledu izjednačenja igra veliku ulogu. Taj uticaj pokazuje se kako u brzini tako i u izdržljivosti.

Razumljiva je i činjenica da brzina i izdržljivost idu u korak sa razvićem i popravkom kondicije grla ako se ne dogode nezgode u ishrani, nezi ili u radu.

Prirodno je da se taj popravak kod mlađih konja brže razvija nego kod starijih. Ovu činjenicu može turfmen pažljivim posmatranjem grla u padoku i sam uočiti i konstatovati. Da trening razvija mišiće i ceo organizam u to se ne može sumnjati, ali isto je tako jasno da u procesu razvoja vreme igra veliku ulogu. Jedan trogodac biće razvijeniji, jaci, dakle i bolji nego što je bio dvogodac. On će kao i trogodac u svome razvijanju od marta do novembra dalje napredovati, da bi kao četvorogodac bio potpuno razvijen ili će tek u toj godini ispuniti okvir potpunog razvića.

Ta prirodna razvijanja grla od dvogotca (deteta) do četvorogodca (čoveka) do stagnacije potpunog razvijenog i opadanja petogodaca i starijih (staraca) izraženo je u tablici opterećenja po godinama starosti.

Ova utanačenja glase na primer na 1200m, tako:

Kao dvogodac od 39 do 50¹/₂ kg,

Kao trogodac od 52¹/₂ do 59 kg I

Kao četvorogodac od 60¹/₂ do 61¹/₂ kg kao petogodac u mesecu aprilu.

Da bi se u ovome imao pregled prilažemo englesku tablicu (originalnu i preračunatu), za Jugoslaviju važeću zvaničnu tablicu, kao i moju iz lične prakse.

SCALE OF WAIGHT FOR AGE

THE FOLLOWING SCALE OF WEIGHT FOR AGE is published under the sanctions of the Stevwards of the Jockey Club as a guide to Managers of Race Meetings, but is not intended to be imperalj

pecially as regards the weights of two and three year olds relatively to old horses in selling races early in the year.

It is founded on the scale published by Admiral Rous, and revised by him in 1873, but has been in accordance with suggestions from the principal trainers and practical authorities, and have been revised recently.

		Ma&A		May		June		July		Aug		Sep		Oct		Nov	
		St	1b	St	1b	St	1b	St	1b	St	1b	St	1b	St	1b	St	1b
5 fur	Two year	6	0	6	2	6	7	6	10	7	2	7	7	7	9	7	12
	Three year	8	4	8	3	8	5	8	7	8	9	8	12	8	12	8	13
	Four year	9	4	9	0	9	0	9	0	9	0	9	0	9	0	9	0
	Five, six and old	9	5	9	0	9	0	9	0	9	0	9	0	9	0	9	0
6 fur	Two year	-	-	6	4	6	7	6	11	7	0	7	6	7	9	7	13
	Three year	8	5	8	6	8	8	8	10	8	12	9	0	9	2	9	3
	Four year	9	7	9	7	9	7	9	7	9	7	9	7	9	7	9	7
	Five, six and old	9	8	9	8	9	7	9	7	9	7	9	7	9	7	9	7
1 mile	Two year	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	7	6	9	6	12
	Three year	7	8	7	11	7	13	8	2	8	4	8	6	8	7	8	8
	Four year	9	0	9	0	9	0	9	0	9	0	9	0	9	0	9	0
	Five, six and old	9	4	9	3	9	2	9	0	9	0	9	0	9	0	9	0
1 1/2 m	Two year	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	0	6	4	6	7
	Three year	7	7	7	9	7	11	7	13	8	1	8	3	8	5	8	7
	Four year	9	0	9	0	9	0	9	0	9	0	9	0	9	0	9	0
	Five, six and old	9	5	9	4	9	3	9	2	9	1	9	0	9	0	9	0
2 miles	Two year	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	0	6	2	6	2
	Three year	7	8	7	11	7	12	8	0	8	3	8	4	8	5	8	5
	Four year	9	4	9	4	9	4	9	4	9	4	9	4	9	4	9	4
	Five, six and old	9	10	9	9	9	8	9	7	9	6	9	5	9	4	9	4
3 miles	Three year	7	1	7	4	7	5	7	7	7	9	7	11	7	13	7	13
	Four year	9	0	9	0	9	0	9	0	9	0	9	0	9	0	9	0
	Five year	9	8	9	7	9	6	9	5	9	5	9	4	9	3	9	3
	Six and old	9	10	9	8	9	7	9	6	9	5	9	4	9	3	9	3

1 stone = st= 14 pounds = 6.35 kg

1 pound = lb = 0.45 kg

1 mile = 1760 yards = 1609.33 m

1 furlong= 1/8mile = 220yards = 201.16m

PRERAČUNATA ENGLESKA TABLICA

		Ma&A	Maj	Jun	Jul	Avg	Sep	Okt	Nov	
Do	1.000m	2 god.	-	39.25	41.00	42.80	44.90	47.40	48.80	49.35
		3 god.	50.80	52.15	53.05	53.95	55.10	56.00	56.45	56.65
		4 god.	57.15	57.15	57.15	57.15	57.15	57.15	57.15	57.15
		5 god. i st.	57.60	57.15	57.15	57.15	57.15	57.15	57.15	57.15
Do	1.200m	2 god.	-	36.70	38.10	39.70	41.30	44.00	45.60	47.15
		3 god.	49.40	50.30	51.20	52.10	53.00	53.90	54.80	55.30
		4 god.	57.15	57.15	57.15	57.15	57.15	57.15	57.15	57.15
		5 god. i st.	58.00	57.80	57.15	57.15	57.15	57.15	57.15	57.15
Do	1.600m	2 god.	-	-	-	-	-	41.00	42.40	43.50
		3 god.	48.30	49.20	50.30	51.70	52.60	53.50	53.95	54.40
		4 god.	57.15	57.15	57.15	57.15	57.15	57.15	57.15	57.15
		5 god. i st.	59.00	58.50	58.05	57.50	57.15	57.15	57.15	57.15
Do	2.400m	2 god.	-	-	-	-	-	38.30	40.10	41.25
		3 god.	47.60	48.50	49.40	50.30	51.25	52.15	53.05	54.00
		4 god.	57.15	57.15	57.15	57.15	57.15	57.15	57.15	57.15
		5 god. i st.	59.00	58.50	58.05	57.50	57.15	57.15	57.15	57.15
Do	3.200m	2 god.	-	-	-	-	-	36.90	37.80	37.80
		3 god.	46.25	47.40	48.05	49.00	50.35	50.80	51.05	51.25
		4 god.	57.15	57.15	57.15	57.15	57.15	57.15	57.15	57.15
		5 god. i st.	59.90	59.40	58.90	58.45	58.00	57.15	57.15	57.15

MOJA TABLICA IZ PRAKSE ZA NAŠE PRILIKE

		Ma&A	Maj	Jun	Jul	Avg	Sep	Okt	Nov
Do 1.200m	2 god.	39	40 ¹ / ₂	42	44	46	48 ¹ / ₂	50 ¹ / ₂	52
	3 god.	53 ¹ / ₂	54 ¹ / ₂	55 ¹ / ₂	56 ¹ / ₂	57 ¹ / ₂	58 ¹ / ₂	59	59 ¹ / ₂
	5 god. i st.	61	60 ¹ / ₂	60 ¹ / ₂	60 ¹ / ₂	60 ¹ / ₂	60 ¹ / ₂	60 ¹ / ₂	60 ¹ / ₂
Od 1.300m	2 god.	-	39	40 ¹ / ₂	42	44	46	48 ¹ / ₂	50 ¹ / ₂
	3 god.	52 ¹ / ₂	53 ¹ / ₂	54 ¹ / ₂	55 ¹ / ₂	56 ¹ / ₂	57 ¹ / ₂	58 ¹ / ₂	59
	5 god. i st.	61 ¹ / ₂	61	60 ¹ / ₂	60 ¹ / ₂	60 ¹ / ₂	60 ¹ / ₂	60 ¹ / ₂	60 ¹ / ₂
Od 1.400m	2 god.	-	-	39	40 ¹ / ₂	42	44	46	48
	3 god.	51 ¹ / ₂	52 ¹ / ₂	53 ¹ / ₂	54 ¹ / ₂	55 ¹ / ₂	56 ¹ / ₂	57 ¹ / ₂	58 ¹ / ₂
	5 god. i st.	62	61 ¹ / ₂	61	60 ¹ / ₂	60 ¹ / ₂	60 ¹ / ₂	60 ¹ / ₂	60 ¹ / ₂
Do 2.000m	2 god.	-	-	-	39	40 ¹ / ₂	42	44	46 ¹ / ₂
	3 god.	50 ¹ / ₂	51 ¹ / ₂	52 ¹ / ₂	53 ¹ / ₂	54 ¹ / ₂	55 ¹ / ₂	56 ¹ / ₂	57 ¹ / ₂
	5 god. i st.	62 ¹ / ₂	62	61 ¹ / ₂	61	60 ¹ / ₂	60 ¹ / ₂	60 ¹ / ₂	60 ¹ / ₂
Do 2.400m	2 god.	-	-	-	-	39	40 ¹ / ₂	42	44
	3 god.	48 ¹ / ₂	49 ¹ / ₂	50 ¹ / ₂	51 ¹ / ₂	52 ¹ / ₂	53 ¹ / ₂	54 ¹ / ₂	55 ¹ / ₂
	5 god. i st.	63	62 ¹ / ₂	62	61 ¹ / ₂	61	60 ¹ / ₂	60 ¹ / ₂	60 ¹ / ₂
Do 3.200m	2 god.	-	-	-	-	-	-	39	40 ¹ / ₂
	3 god.	47 ¹ / ₂	48 ¹ / ₂	49 ¹ / ₂	50 ¹ / ₂	51 ¹ / ₂	52 ¹ / ₂	53 ¹ / ₂	54 ¹ / ₂
	5 god. i st.	47 ¹ / ₂	48 ¹ / ₂	49 ¹ / ₂	50 ¹ / ₂	51 ¹ / ₂	52 ¹ / ₂	53 ¹ / ₂	54 ¹ / ₂

Ova moja tablica je šematizirana iz razloga jer nemamo, na žalost, uopste redovnih prilika za pripremanje grla za ispite. Tok trkačkih sezona se svake godine menja, tako da od stručnog razvijanja trkačkog grla može se reći smo u retkim slučajevima i te slučajeve penalizirati unapred nije od koristi za naše današnje prilike, kao i da tablica može služiti svim funkcionerima, koji se bave stvaranjem propozicija, kao spisak temeljnih tereta. **Četvorogodci nose u ovoj mojoj tablici kroz sve sastanke stalno 60¹/₂ kg.**

Tablica za opterećenje grla po godinama starosti
u Jugoslaviji

		Ma&A	Maj	Jun	Jul	Avg	Sep	O & N
Do 1.000m	2 god.	-	44 ¹ / ₂	46	47	48 ¹ / ₂	50	52 ¹ / ₂
	3 god.	55	56 ¹ / ₂	57 ¹ / ₂	58	58 ¹ / ₂	59	59 ¹ / ₂
	4 god.	62	62	62	62	62	62	62
	5 god. i st.	62	62	62	62	62	62	62
Do 1.300m	2 god.	-	-	-	44 ¹ / ₂	46	48 ¹ / ₂	50
	3 god.	53	55	56 ¹ / ₂	57 ¹ / ₂	58	58 ¹ / ₂	59
	4 god.	62	62	62	62	62	62	62
	5 god. i st.	62	62	62	62	62	62	62
Do 1.600m	2 god.	-	-	-	-	-	45	47 ¹ / ₂
	3 god.	51	53	55	56 ¹ / ₂	57 ¹ / ₂	58	58 ¹ / ₂
	4 god.	62	62	62	62	62	62	62
	5 god. i st.	62 ¹ / ₂	62	62	62	62	62	62
Do 2.000m	3 god.	50	52	54	55 ¹ / ₂	56 ¹ / ₂	57 ¹ / ₂	58
	4 god.	62	62	62	62	62	62	62
	5 god. i st.	63	62 ¹ / ₂	62	62	62	62	62
Do 2.400m	3 god.	49	51	53	54 ¹ / ₂	55 ¹ / ₂	56 ¹ / ₂	57 ¹ / ₂
	4 god.	62	62	62	62	62	62	62
	5 god. i st.	63 ¹ / ₂	63	62 ¹ / ₂	62	62	62	62
Do 3.200m	3 god.	48	50	52	53 ¹ / ₂	54 ¹ / ₂	55 ¹ / ₂	56 ¹ / ₂
	4 god.	62	62	62	62	62	62	62
	5 god. i st.	64	63 ¹ / ₂	63	62 ¹ / ₂	62	62	62

Ženska grla nose 1¹/₂ kg manje.

Kako vidimo tablice smatraju četvorogodca kao potpuno razvijenog i pretpostavljaju da se njegove sposobnosti neće više razvijati. Težina za četvorogodce ostaje dakle za sve dužine staze, kao i za sve mesece ista. Ovaj stabilni stepen razvića nema nikakvog posla sa kondicijom ili sa "fitness"-om (spremnost) kao i sa eventualnim opadanjem trkačke sposobnosti usled zamora ili akcidenata. O ovom razvoju kondicije govorićemo kasnije, kada nam budu početni temelji handikapiranja razumljiviji.

Određbe tablica za opterećenje po godinama starosti da se četvorogodci za potpuno razvijene smatraju ne znači da to za sve jedinke toga godišta važi i da se ne može desiti za pojedina grla baš u tom dobu naročito razvijaju (sto se može desiti kod grla koja su u mladim godinama u razvijanju zaostala zbog bolesti, akcidenta itd.) i izrastu u okviru kome će se kao potpuno razvijeni kretati. Ovi slučajevi su izuzeci koji pravilo potvrđuju. Dalje vidimo iz tablica za opterećenje po godinama starosti, da kod petogodaca i starijih, kao stoje i prirodno, nazadovanje počinje.

Da to nije pod raznim klimatskim i drugim okolnostima uvek jednako, ne treba da se dokazuje, to se vidi i u životinjskom i biljnom odgoju raznih zemalja u raznim klimatskim zonama i to je razlog, zašto u raznim zemljama koje se bave trkačkim sportom ima minimalnih razlika u tablicama koje o gore pomenutim vode računa.

Tablice opterećenja po godinama starosti pokazuju nam u svome određivanju tereta pojedinim godištim, da se izjednačenje godina sto se tiče brzine postiže sa malim izmenama u teretu, dok su za izjednačenje izdržljivosti potrebne već znatne razlike u teretu da bi se prednost starijih prema mladim grlima izjednačila. Povećanje dužine staze stavlja na konstituciju mlađeg, još u razvitku nalazećeg grla, veći napor nego povećanje brzine. Otpornost mlađeg grla- čije u razvitku nalazeće se telo nije još dovoljno očvrstelo- popusti brže na dužoj stazi. Naravno da ove relacije važe samo za prosečno razviće i nisu ništa drugo nego osloni tačka. Oni su rezultat mnogih proba ali ne vode računa o individualnosti pojedinih grla.

Pažljivo posmatrajući turfmen će brzo videti da razvoj mladih, što se tiče brzine kao i izdržljivosti, ne može u svakom mesecu biti jednak. Zimi je usled niske temperature, ograničenog kretanja i time uslovljene ishrane, manje nego u proleće sa početkom treninga i povećava se što dani postaju topliji i grlo se duže vreme zadržava na svežem vazduhu. Razvoj se onda opet pri velikoj toploti i njime izazvanim znojenjem i nemirom od muva

usporava, a u sred leta, kad su najveće vrućine čak i stagnira, da bi u jesen opet naglo napredovao do dolaska zime, a sa njom usled prestanka rada, ponovo se usporio.

Kako se iz ovoga vidi tablica za opterećenje po godinama starosti nije ništa drugo, nego istorija razvitka čistokrvnih grla izražena u kilama (relacijama tereta).

Da konj trči kako hoće, bez obzira na njegovo opterećenje, to hvala Bogu, danas ne tvrdi više ni najveći laik.

Kao osnovno pravilo handikapa važi: daje ono grlo pokazalo najveću trkačku sposobnost koje je pod najvećim teretom u najkraćem vremenu prešlo dužinu trkačke staze. U trkačkom sportu razume se pod handikapom raspodela tereta prema njihovoj trkačkoj sposobnosti.

Relacija trkačke sposobnosti ustanovljene su na osnovu pokazanih uspeha u javnim ispitima po zvaničnim izveštajima o trkama. Ukoliko je veća pokazana trkačka sposobnost, utoliko više. Ukoliko manje utoliko niže, ceni se forma u kilama izražena i prema tome je njegovo mesto u takozvanoj handikap-skali više ili niže.

Posle trke izrađena raspodela tereta- prerada dotične trke- nije ništa drugo nego od handikopera u kilogramima izražen zvaničan referat o ishodu trke.

A sada da resimo pitanje: sta sadrži važnoga rezultat jedne trke za turfmena kao i za handikapera?

Dužina staze i vreme kada se trke održavaju.

Imena grla koja u trci učestvuju, tereti sto su ih nosila i odstupanja od istih kao sto su povlastice ili prekoračenja.

Odluke sudije i odstojanje plasiranih grla jednih prema drugima i vreme koliko je bilo potrebno za prelaz staze.

Handikaper može raditi samo sa *teoretskim jednako starim jedinkama*, zato moraju razna godišta uz pomoć tablice opterećenja biti preračunata na isto godište, to znaci, da pojedine jedinke koje su date za preradu za generalni handicap moraju pre prerade u svojoj sposobnosti biti oslobođene od tereta po godinama starosti.

Na primer u jednoj trci u junu na stazi od 1600m, trčala su sledeća grla:

3 god	A	sa 51 kg i bio je	I
4 god	B	sa 56 kg i bio je	II
5 god	C	sa 57 $\frac{1}{2}$ kg i bio	III
3 god	D	sa 46 $\frac{1}{2}$ kg i bio je	IV

Prema mojoj tablici za mesec juni na stazi od 1600m, propisana su su sledeća opterećenja po godinama starosti: 3 god 52 $\frac{1}{2}$ kg; 4 god 60 $\frac{1}{2}$ kg; 5 god i st. 61 $\frac{1}{2}$ kg to znaci 8 kg između 3 god i 4 god, a 1 kg između 4 god i 5 god kao i starijih grla.

Mi smo odlučili u našoj indeks knjizi da skalu generalnog handikapa vodimo preko četvorogodaca da bi lakše vodili računa o podacima tablice za opterećenje po godinama starosti, jer su četvorogodci potpuno razvijeni i ostaju u svojim trkačkim sposobnostima uvek jednaki. Sasvim je prirodno da se može za bazu preračuna i svako drugo godište uzeti, ali je logično da se uzmu četvorogodci za bazu, jer su oni stalniji i potpuno razvijeni te prema tome i obračunavanja olakšana su. Na taj se način bolje vidi razvitak mlađih odnosno nazadovanje starijih godišta i može se lakše daljni razvitak i nazadovanje pretpostaviti.

Principijelan posao u radu o oslobađanju od godina starosti je sledeći:

Mladji se moraju teoretski dodatnom opterećenju po godinama starosti pretvoriti u četvorogodce, a petogodci i stariji po godinama starosti podmladiti, to bi prema našem primeru izgledalo ovako:

3 god	A	sa 51 kg i bio je	I
4 god	B	sa 56 kg i bio je	II
5 god	C	sa 57 $\frac{1}{2}$ kg i bio	III
3 god	D	sa 46 $\frac{1}{2}$ kg i bio je	IV

Sada se mogu jednako stari međusobno uporediti.

Sada dolazi do reči odluka sudije. Uopšte se računa dužina glave sa 1-2kg, prema tome jedna konjska dužina iznosi 1 $\frac{1}{2}$ kg, 2 konjske dužine 3kg itd. Manji razmaci podešavaju se podešavaju prema prednjim. Najzad se još dodaje i način (stil) pobede na primer; sigurna pobeda je 1 kg, a laka pobeda je 2 kg više.

Stil pobede a ako je sudija označen, treba prepustiti handikaperu da ga on za sebe oceni.

Razmak između II i III grla dovoljno je da se ceni sa polovinom ocene pobednika, ali je važno da se uzme u obzir i to, da li je između II i III bilo borbe ili ne, jer samo tako možemo doći do sigurne polazne tačke za naše ocenjivanje.

Dalje je važno za ocenu pobede, da li je pobednik sam sebi trku stvorio, tj. da li je on bodeći trku dobio ili j etek u finišu došao i svoje protivnike pobedio. Da li je trku u samom cilju dobio (i zašto ako je imao prve šanse) ili je trku već daleko pred ciljem imao u svojim rukama. To su sve vrlo teški momenti za ocenu uspeha dotičnog grla.

Sada dolazi do reci odluka sudije. U opšte se računa dužina glave sa 1/2kg, prema tome jedna konjska dužina iznosi 1 1/2kg, 2 konjske dužine 3 kg itd. Manji razmaci podešavaju se prema prednjem. Najzad se još dodaje i način (stil) pobede na primer; sigurna pobeda je 1 kg, a laka pobeda je 2 kg više.

Stil pobede i ako je od sudija označen, treba prepustiti handikaperu da ga on za sebe oceni.

Razmak između II i III grla dovoljno je da se ceni sa polovinom od ocene pobednika ali važno je da se uzme u obzir i to, da li je između II i III bilo borbe ili ne, fer samo tako možemo doći do sigurne *polazne tačke* za naše ocenjivanje.

Dalje je važno za ocenu pobede, da li je pobednik sam sebi trku stvorio, tj. da li je on vodeći trku dobio ili je tek u finišu došao i svoje protivnike pobedio. Da li je trku u samom cilju dobio (i zašto ako je imao prve šanse) ili je trku već daleko pred ciljem imao u svojim rukama. To su sve vrlo teški momenti za ocenu uspeha dotičnog grla.

Skala za ocenu sudijske odluke ne upotrebljava se tako lako kao što to u prvom momentu izgleda. Mora se još mnoge druge okolnosti u razmatranje uzeti, kao što su kvalitet ostalih konkurenata, društvo u kome je rezultat postignut, a u tome kao putokaz može služiti iskustvo, da u sto slabijem društvu uspeh je postignut u toliko je slabija i njihova ocena, zato se događa da se, nemajući tačnih podataka, u ovako slabom društvu papir forma pri oceni šansa ne slaže. Ovde igra često puta odlučujuću ulogu jos dobar ili rđav start, jači ili slabiji jahač, kao i ostale sporedne okolnosti, koje se u jednoj trci događaju.

Obratno pobeda u jednom izjednačenom i dobrom društvu ne može se dovoljno visoko ceniti. Ako dakle jedno grlo u boljem društvu posle borbe ostane pobednik, onda ce se cesto takva pobeda sa 3 - 4 kg računati, bez da bude precenjena. Tako ćemo i sa plasiranim postupiti, a u slabom društvu II a cesto puta i pobednika kao osnovu za preradu rezultata trke uzeti, dok u klasičnom društvu, u kome vise pobednika učestvuje, koji su uvek jednu stalnu formu pokazali, mi kao osnovu prerade uzimamo potučene. U koliko je slabije društvo u toliko je blaža naša ocena. Samo tako možemo razliku u klasama koja je jedna od najvažnijih temelja handikapa izraditi i utvrditi.

Osmatranje celog toka trke je jedan od najvažnijih momenata za handikopera, jer iz toga ce on moći da izvede zaključak o popravci ili gubitku forme grla. Handikap ne treba da predstavlja poslednji rezultat trke, nego da nam omogući da iz bivših i sadašnjih događaja na osnovu zakonitosti donosimo zaključke za budućnost.

Stvar sa handikapom nije tako jednostavna kao što mnogi ljubitelji sporta misle, ona traži potpuno poznavanje materije, razmišljanje, sprovođenje kao i čisto grafičku tačnost, mnogo požrtvovanja, objektivnost i temeljnog posmatranja.

Glavni momenti za dobar handikap jesu dakle: tačno, savesno i objektivno posmatranje, razmišljanje i posle toga doneta odluka o osnovi prerade i na završetku osećaj za do sada pokazane rezultate i ocena njihova prema poslednjoj pokazanoj formi prema odluci sudije. Ne srne se izgubiti iz vida da apsolutna skala težine ima svoj uticaj, jer je sasvim prirodno da veći teret prouzrokuje veći pritisak nego mali, to se može donekle paralisati veštinnom dobrog džokeja. Slab jahač na grlu sa velikim teretom nije isto kao i dobar jahač na istom grlu.

Stanje staza igra sasvim prirodno isto tako jednu važnu ulogu jer ima grla kojima prija mekan teren, dok drugima škodi. Ima grla koja samo po dubokoj stazi idu, dok je drugima potrebna čvrsta staza da pokažu sta znaju.

Računanje vremena ne igra u trkačkom sportu tako važnu ulogu, naročito ne na dužim stazama. Razlozi za ovo mogu se iz sledećeg videti:

Većina jahača ne ume raspodelu vremena provesti, oni tek posto su prešli jedan deo staze stupe u borbu. Pre stupanja u borbu jašu sa većinom- prema tome kakvo je društvo- u tako različitom tempu, da često u takvoj jednoj trci o ispitu nema ni govora. Uoošte se može tvrditi da se svaka trka u sto raznih tempa može jahati i da ce rezultat

svaki put biti drugi.

Na kratkim i pravim stazama gde se od starta do cilja jaše u punom tempu, može biti govora o merenju vremena za ocenu sposobnosti pobednika.

Sada dolazimo do glavne tačke handikapa, do izbora *osnove za preradu*.

Najbolje grlo da se na njemu zadržimo, biće ono koje je do sada verno trčalo, i koje svoje relacije prema drugim vec poznatim grlima uvek ponavlja. Mora nam biti jasno da ceo nas trud za nas handikap i u daljem izračunavanju šansa uspe, zavisi od izbora naše osnove po kojoj ćemo preradu vršiti.

Naš *handikap*- ovde se misli na general-handikap skalu naše ideks-knjige, sastavljene iz svih ažurnih cifara trkačke sposobnosti u jedan jedini handikap- *zida se samo iz onih relacionih cifara, koje smo mi po našoj osnovi preračunati i zabeležili. Ako je samo jedan od ovih kamena temeljaca rđavo postavljen, počće naša zgrada-naš handikap da se ljuđa i raspada.* Činjenica je da posle tačnog posmatranja, izbor onog grla na kome ćemo da baziramo naš procenjuci rad i time slaganje pojedinih linija, najsigurnije je sredstvo za uspešno izveden handikap.

U što se više jedinki rezultat trka sa izračunatim šansama poklapa, utoliko ćemo sigurnije i lakše pravu i odgovarajuću osnovu za preradu naći. Nije dakle uvek drugo i treće plasirano grlo najbolji oslonac za novu procenu. Većinom će oni doći u kombinaciju, ali naročito onda, ako je za drugo i treće mesto bilo borbe može se i četvrto uzeti u obzir za osnovu.

Ako se kod pobede posle borbe, relacija prema drugome, ili čak prema trećem slaže, može i pobednik da posluži kao osnova. Ako je pobeda lako ili vrlo lako dobivena, a među plasiranim nije bilo borbe, onda plasirani nisu pogodni da posluže kao osnova, jer je svako od pobeđenih grla, odgovarajući svojim šansama, moglo biti plasirano. Iskustvo je pokazalo da u takvim slučajevima (često u klasičnim trkama sa velikim favoritima) mnogo puta grla sa malim šansama, na drugo ili treće mesto se uguraju, što izgleda kao neki naročiti uspeh, što u stvari nije.

Pri oceni rezultata trke može se desiti da kod prerade, tj. Kada se postavi dotična linija u generalnom handikapu, da se uopšte nikakve ili jedna vrlo sumnjiva osnova nađe, u tome slučaju mora privatni handikaper ili klađač, da čeka (što se događa kod dvogodaca ili mnogih još nepoznatih grla usled velikog broja trkačkih grla). Zvanični handikaper je tu postavljen pred jedan zadatak, koji on može samo na osnovu svog izvežbanog osećaja, svoje prakse i svoje savesti da reši.

Što se ovde- pri izboru osnove- uvlače greške, koje za ponovni uspeh mogu biti od ogromnog značaja moraju stalnim, prekontrolisanjem pojedinih linija koreniti. Zato ovde treba imati pred očima da glavni alat nije olovka nego guma za brisanje.

Ako se jedna linija pokazala kao pouzdana, onda treba očekivati da u naš rad imamo poverenja i da ako od nje izdržimo sve dok nam popravka u kondiciji ili prirodno prouzrokovana popravka, ne da jedno drugo shvatanje.

Upoređenje sa izračunatim šansama i odlukom sudije biće najsigurniji put da nađemo koje je od plasiranih grla ili koja je relacija nama poznatu formu istrčala. Iz tog upoređenja videćemo zašto ovo ili ono grlo nije moglo da dođe do izražaja. Ali i u slučaju jedne teže izvojevane pobede – nego prema proračunu šansa – ne sme da nas pobudi, da vrednost pobede smanjimo, jer od grla ne možemo da tražimo više nego da svoj zadatak ispuni i mi moramo pretpostaviti da su plasirana grla bolje trčala nego što smo mi očekivali. Stil pobede ne može biti predmet kritike, ako smo mi našim posmatranjem ustanovili, da je pobednik, kada je njegov jahač to od njega tražio, dao toliko od sebe, koliko je bilo potrebno da trku dobije.

Ukoliko je manja razlika u pokazanim formama jednog istog grla utoliko će vernije to grlo pokazati svoje trkačke sposobnosti i utoliko će vernije poslužiti kao polazna tačka za izgradnju našeg handikapa.

Ako je u jednoj trci učestvovalo više grla, čije su forme jednih prema drugima poznate, onda se mora njihova međusobna relacija kao osnova za preradu služiti.

Sastavljanje rezultata dveju raznih trka samo je onda jedinstveno, ako je zajedničko grlo obe linije verno svoju formu pokazalo. Na takvom jednom grlu, stručno izraženo «zaustavili smo se».

Ove na temelju «bez godina» izražene relacije opterećenja – povećane ili umanjene prema oceni odluke sudije unose se preračunate na general-handikap skalu naše indeks-knjige kao ažurni rezultati uspeha u istu.

To izgleda prema našem prednjem primeru, u praksi ovako:

3 god A	51+8	= 59	kg
4 god B	56	= 56	kg
5 god C	57 ¹ / ₂ -1	= 56 ¹ / ₂	kg
3 god D	46 ¹ / ₂ +8	= 54 ¹ / ₂	kg

Pretpostavimo da odluka sudije glasi: pobedio sigurno sa jednom dužinom, na dve dužine pozadi treći, na dužinu glave ispred četvrtog.

Grlo B kao četvorogoda kobila uvek je do sada verno trčala i mi se odlučujemo se na njoj *zaustavimo*, što znači da njenu poznatu relaciju iz indeks-knjige, kao ponova dobivenu, pretpostavimo kao obnovljenu i nju za osnov prerade uzimamo

3 god A 59	+sigurna pobeda sa 1 dužinom	= 61 ¹ / ₂ kg
4 god B 56	ostaje kao osnova prerade	= 56 kg
5 god C 56 ¹ / ₂	-2 dužine III= 1 ¹ / ₂ kg	= 55 kg
3 god D 54 ¹ / ₂	-sa glavom IV=1 ¹ / ₂ kg+prednji 1 ¹ / ₂ kg=2kg	= 52 ¹ / ₂ kg

Ako četvorogodo grlo B u našoj indeks-knjizi ima klasifikaciju 64¹/₂, onda pripadaju jedinkama gornjeg primera sledeće klasifikacije: A 70, B 63¹/₂ i D 61.

Ove cifre terete naše indeks-knjige nisu u stvari tereti nego dokazi relacije, koje utvrđuju trkačku sposobnost označenih grla, jednih prema drugima. Pri ovome nije potrebno da se sva grla u jednoj trci sukobe, nego se taj odnos preko drugih i trećih u prenosnom smislu dobija.

Ne sme se nikada zaboraviti da je čistokrvno grlo, kao i svako drugo živo biće osetljivo, da je dobro ili rđavo raspoloženo, nervozno, jednom rečju da nije mašina koja sa tačnoćću sata trči. Ovi kroz razne osećaje prouzrokovani poremećaji u formi beleže se u general-handikap skalu naše indeks knjige i daju onu sliku koju handikaper tako voli, a kladlač za svoje dispozicije nužno treba. Ako se ovi poremećaji u pozitivnom ili negativnom smislu gomilaju, dobijamo onaj putokaz koji nam dozvoljava da o dotičnom grlu donesemo svoje mišljenje za buduće vreme.

Ako hoćemo da iz cifara odnosa general-handikapa skale napravimo jedan handicap, ili da izračunamo šanse pojedinih grla, moramo opterećenje po gidinama starosti pojedinih grla opet dodati, tj. mi moramo trogoda opet napraviti trogodcima, a stariji moraju opet postati petogodci ili stariji.

To izgleda prema našem ranijem primeru ovako:

3 god A	70 – 8	=62	kg
4 god B	64 ^{1/2} ostaje	=64 ^{1/2}	kg
5 god C	63 ^{1/2} + 1	=64 ^{1/2}	kg
3 god D	61 – 8	=53	kg

Ako su ova četiri grla u mesecu junu u jednom handicapu na 1600m upisana, onda bi njihovi tereti u tom handicapu bili sledeći:

C	60
B	60
A	57 ^{1/2}
D	48 ^{1/2}

Papir forma se izračunava iz upoređenja sopstvene handicap skale iz indeks-knjige, sa zvaničnim teretima koja grla u dotičnoj trci nose. Relativne razlike, koje dobijamo ako su pozitivne, kazuju nam da dotično grlo ima dobrih, ako su negativne, slabijih šansi. Ako je handicap dobro vodjen, tj. ako su njegovi podaci tačni, bila bi grla sa najboljim pozitivnim relacijama pozvana da igraju odlučujuću ulogu i da u finišu budu medju prvima. Kod ovoga se uvek pretpostavlja da one nepoznate i nepredvidjene okolnosti ne postoje.

Ako se na primer gore naznačena četiri grla upisana u jednu otvorenu trku i prema propozicijama nose sledeće terete:

3 god A	53	(70 - 8 =62)	+ 9
4 god B	58	(ostaje =64 ^{1/2})	+ 6 ^{1/2}
5 god C	59 ^{1/2}	(63 ^{1/2} +1=64 ^{1/2})	+ 5
3 god D	50	(61 - 8 =53)	+ 3

Prema tome, prvi šans je A, drugi B a treći C.

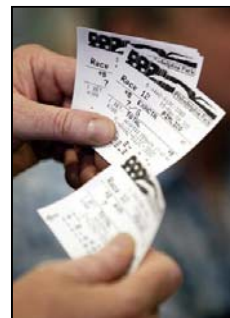
Pod okolnostima koje svaku trku prate, spadaju i one koje mi možemo predvideti i sa kojima moramo računati a to su: stanje staze, pravac i jačina vetra, kao i kondicija grla o kojoj smo napred govorili.

Izračunavanje šansa nije potrebno samo kladlacu nego i handikaperu, jer mu ono potvrđuje da li ovo ili ono grlo ima mogućnosti da pod dobivenim teretom, dodje do izražaja u ishodu trke i da se plasira ili se znalo da njegov poraz mora nastupiti.

Važnost hadikapa za turfmana leži u tome što mu daje mogućnost da iz opterećenja pojedinih grla i iz odnosa prema drugim grlima pre trke donese zaključak kakav će verovatno ishod trke biti i kako će pojedina grla trčati i kakve će šanse imati u samom ishodu trke.

Događaji prošlosti i njihovi rezultati ne mogu se nikad tako izmeniti, da mi za blisku budućnost- čak i kod najnepouzdanijih grla ne bi mogli sa verovatnoćom računati na ponavljanje pokazanog znanja.

Klađenje na trkama nije igra sreće, protiv toga moramo energično ustati. Sreća i slučaj u trkačkom sportu uopšte ne postoje. Ijedno tako zvano iznenađenje je produkt zakona logike. Pobjeda nije nikada slučaj, nego je ona u borbi izvojevana, dakle na silu dobivena i može samo u vatri borbe izgledati kao slučajna. Posle umirenja i zrelog razmišljanja dolazimo uvek do zaključka da takozvani slučaj nije ništa drugo bio nego pravilno i vešto iskorišćena prilika.

U trci nema nepoznatih veličina, koje na račun utiču. Veći deo spoljnjih okolnosti, koje na ishod trke uticati mogu poznate su unapred i mogu se uzeti u obzir i izračunati.

Naravno da u trkačkom sportu postoje momenti koji mogu biti odlučujući i koji se ne mogu unapred izračunati, kao što su: gubitak na startu, start broj, brzina trke (pace), porcija u trci, održavanje dobivenih naređenja, nesreće itd.

Ima grla koja samo u malom društvu svoju poznatu formu istrče, koji vole u početku brzu trku, dok drugima to ne prija, jedno grlo voli da vodi, drugo se mora jahati na čekanje, neka grla trče dobro pri svakom vremenu, druga opet vole kad ih sunce po leđima greje, treća vole oblačno, neka vole mekšu stazu, druga opet tvrdu, jedna vole jakog jahača, druga opet jahača sa mekanom rukom, dok neko samo onda dobro ide ako jaše isti jahač kao i u radu, jedno je već u proleće u punoj snazi, dok drugo i pored sve muke trenera dolazi u formu u leto, a ima ih koji tek ujesen svoje puno znanje pokažu.

Logično je da ni najbolji trener ne može svoja grla da naduva, njemu je potrebno prema sposobnostima pojedinih grla, duže ili kraće vreme, da ih dovede u onu trkačku kondiciju u kojoj se može reci da su grla "fit", što znači, da ih osposobi da u trkama pokažu svoje najbolje znanje, kako u brzini tako i u izdržljivosti.

Taj razvoj trkačke sposobnosti ne ide od danas do sutra, nego drži korak sa nastupajućim vremenom, mora dakle kod isključenja razlike u godinama sa svakomesečnim starenjem, tj. sa prilaženjem potpunom razviću, biti uzet u račun. Taj se razvoj ne obavlja podjednako, naročito ne kod najmlađeg godišta, kod koga se to često naglo dešava.

Kod petogodih, a naročito kod starijih grla, pokazuju se tragovi već godinama napornog treninga i razumljivo je da kod njih o nekom daljem razvoju ne može biti govora, kod njih može u najboljem slučaju ostati na istom (stagnacija) ili u nazatku i gubljenju trkačke sposobnosti.

U pogledu prirodnog razvoja pokazuju dvogodci, kao što smo ranije utvrdili, u proleće najveću meru u pogledu brzine, a ujesen postižu i veću izdržljivost. Brzina je većinom do ranog leta toliko razvijena, da u tome nemamo više šta da želimo. Preko zime ide dalji razvoj neznatno napred, dok je prekid rada u organizmu izazvao ogromne promene što se naročito odnosi na izdržljivost. U ranom proleću kod trogodca nije to još jako vidno jer preko zime nakupljeno meso i mast pokriva taj razvoj. Tek u toku treninga, kada se oprezno mast skida, a meso pretvara u mišiće, može se videti, da su se trogodci što se tiče brzine i izdržljivosti dalje razvili, ali ne u toj meri kao što je bilo kod dvogodca.

Što se tiče razvoja kondicije i opšte mere popravka, hoćemo da utvrdimo da to nije tako jednostavno kao što je to opšte mišljenje, da se sva grla u toku godine manje ili više poprave. Ima čak i stručnjaka koji penjanjem svojih cifara u indeks-knjizi hoće to da pokažu i izražavaju to i u kilama (6 $\frac{1}{2}$ do 9 odnosno do 10 kg).

Kako mi u našoj preradi u većini slučajeva ostajemo kod II, III, IV ili kod potučениh, prirodno je, da će se naše cifre penjati naviše. Ovo penjanje nije popravka trkačke sposobnosti nego postepen razvoj kondicije, kao što je u tablici opterećenja predviđen. Tek kad je iz prošle godine poznata puna trkačka sposobnost postignuta i kada se cifre u general-handikap skali i dalje penju, može se o popravci grla govoriti. Kod dvogodca, kada je prema tablici opterećenja pretpostavljena popravka kondicije prekoračena, može se kazati, da se dvogodac u toku godine popravio.

Umesšan handikaper će iz ovih razloga svoju handicap-skalu u indeks knjizi na početku trkačke godine za 6 $\frac{1}{2}$ - 10 kg sniziti i posmatračće kako se ta njegova mera opreznosti pri daljem napredku razvoja kondicije gubi, ustanoviće vreme, kad je postignuta najveća do sada poznata mera znanja i kad posle toga popravka počinje.

Rastenje handicap skale do nemogućih cifara u vis oduzima joj relativnu vrednost. Među stručnjacima radi se o jednoj general skali, koja bi odgovarala svetskom handicapu, u koji se dakle čistokrvni trkači celoga sveta mogu uključiti i u kojoj bi normalno pobednik engleskog Derbi-ja bio označen sa oko 93 $\frac{1}{2}$ kg, a najbolje grlo došlo bi do 100 kg. General-handikap skala može se najbolje uporediti sa jednim toplomerom, koji od tačke ključanja do tačke smrzavanja i ispod nje sve tačke pokazuje. U tu skalu uvrstio sam, u svoje vreme, kao zvanični handikaper, na koncu svake trkačke godine, sva čistokrvna grla Jugoslavije, Čehoslovačke, Rumunije, Austrije i Mađarske sa njihovim klasifikacijama, tako da to i danas predstavlja jednu vrstu svetske relacije.

Posle uočavanja i pouke o empirijskom delu handikapiranja hoćemo da pređemo i na one nijanse i tehničke događaje handikapa za čija se shvatanja ne mogu postaviti pravila, nego ih privatni handikaper mora dokazati svojim osećajem, a zvanični svojim diskrecionim pravom (pouvoir).

Koju će trku ili koji odnos tereta kladjač uzeti u kombinaciju, na to je teško precizno odgovoriti. Najbolji odgovor je ovaj: ne udaljiti se suviše od dobivenih okolnosti, koje ipit o kome je reč stavlja na nas. Momentalna trkačka sposobnost pojedinih konkurenata najbolji je putokaz, što ne treba da znači, da ako štala prati start svog izabranika sa pouzdanjem i još podupre sopstevnim kladenjem, onda se može smatrati da je grlo u svojoj najboljoj formi.

Grla koja nisu dugo trčala treba skeptički posmatrati jer razlozi koji su sprečavali grlo da dugo ne trči, sigurno sui njegovu poslednju formu pogoršali ili u najmanju ruku u razvoju zadržali. Na najviše preporučен tip ne treba se obazirati, ako su njegove prema handicapu izračunate šanse neosnovane. I sa jednim još nepoznatm grlom ne treba računati ili tek onda ako smo se uverili da se na njega sopstvena štala visoko kladila. U slučaju neuspeha treba takvo grlo pažljivo dalje pratiti i uzimati ga u kalkulaciju, jer obično, grla kod prvog starta trče kako se to kaže još kao "zelena". Jedno grlo u velikoj formi ne smemo nikada ispustiti iz vida i ako nam u ovom zadatku izgleda preopterećeno. Prirodno je da apsolutno visoko opterećenje igra važnu ulogu, ako dotično grlo podbaci, ali mi ne smemo zaboraviti, da je individualna sposobnost pojedinih grla, da nose visok teret, a uzrok tome leži u njihovoj konstrukciji tela. Neka grla kod smanjene brzine naročito u početku ispita, mogu lako da nose veći teret dok druga već kod najmanjeg povišenja tereta preko normale podbace. Starije i zrelije grlo pre ćemo smatrati sposobnim da nosi veći teret nego mlađe, naročito ako se još radi o trci na dužoj stazi.

Klasične trke dvogodaca i trogodaca predviđaju u celom svetu jednu težinu, koja se kreće oko 57 kg. Mnogostranim i dugogodišnjim probama ustanovilo je se, da taj teret najbolje odgovara opterećenju mišićnog i nervnog sistema grla i da mu omogućuje da najbolje razvije svoje trkačke sposobnosti. Pri ovome se uzelo malo u obzir i težina jahača, kako bi u ovim najvažnijim odgajivackim ispitima i najbolji i najiskusniji jahači mogli dati grlu ono potporu, koja mu je potrebna u borbi, a da svojom sopstvenom težinom ipak ne poremete jednakost opterećenja, a pri tom, da skidanjem kila svoje lične težine ne bi i suviše fizički oslabili.

Mi nećemo nikad pogrešiti, ako apsolutno visokom teretu poklonimo našu naročitu pažnju i pod tim teretom pokazanu formu naročito cenimo, to jest, ako je pozitivna više, a ako je negativna, sa izvinjenjem i razumevanjem slabije cenimo.

Pošto mi imamo vrlo malo probnih trka, te je fiksiranje dvogodaca u general - handicap skali vrlo teško. Zato će nužno biti da to godište u proleće kao trogodce jednoj reviziji podvrgnuti i njihovu vrednost ponovo fiksirati. Tu reviziju treba koncem aprila, a još bolje koncem maja ponoviti, dok ne dobijemo sigurnu ocenu toga godišta i njegovo uvrštenje u general- handicap skalu.

Proletnji uspesi pojedinih trogodaca ne smeju pri tom da nas zbune. Mi moramo oštrim posmatranjem rezultata trka sa mnogo strpljenja i truda dovesti vrednost Derbi godišta u odnos prema starijima. Jednu stalnu popravku trogodaca pretpostaviti dovelo bi nas do pogrešnih zaključaka. U takvom slučaju mora se celo jedno godište podići ili u negativnom slučaju sniziti. Prirodno je da takva jedna korektura celog godišta može da se desi samo u početku trkačke sezone. Moraju se, kao što je predviđeno u tablici opterećenja četvorogodci uzeti kao sigurna osnova upoređenja.

Što smo ovde u precenjivanju trogodaca kazali, važi i za potcenjivanje jedne ili druge linije. Ako mi zamenimo "fittnes" sa popravkom, onda nam se odmah uvuče greška u naš handicap i ova prvo nepravilno izgrađena linija može kasnije da poremeti naš ceo trud i muku oko handikapa.

Privatnom handikaperu je lakše, on je elastičniji i njegovo je nastojanje da zadrži aktuelnu formu grla, dok je zvanični handikaper, kome za ocene rezultata ostaju jedan do dva dana a koji put i samo nekoliko sati na raspoloženju i koji jedan put pokazanu visoku visoku formu teško srne zaboraviti, u tom pogledu je više vezan. On je strožiji ali zato u svom mnerilu tačniji, od slučajnih sporednih prilika nezavisniji, dok privatni handikaper pojedine faze trkačke godine bolje osvetljava. Najbolji je handikaper onaj koji je u stanju da vodi računa o obadva pravca, koji nikad ne zaboravlja najbolje forme, ali i ažurno raspoloženje grla bez preterivanja zna da izradi.

Važnost pravilnog izbora osnove za preradu, posle zrelog razmišljanja i posmatranja vidi se i iz ovoga: ako mi u slučaju smetnje jednog ili drugog od plasirani za osnovu uzmemo onoga koji smetnjom nije bio ometen i onda kod pobednika popravku forme zabeležimo a kasnije u jednoj drugoj trci ista se grla sastanu i oni ometani bivšeg pobednika tuku kao što je to ranije bio slučaj, a mi i kod ovih popravku pretpostavimo, doći ćemo sa ovom linijom i u daljem sa svim linijama, koje sa ovom ukrštavaju, sve više, tako da će se naše cifre sposobnosti, brzinom jedne lavine, u vis peti i time ćemo sav naš raniji trud i nasu tačnost pokvariti. Kada se uvidi ovaj pogrešan put- što pre to bolje-onda mora guma za brisanje da izvrši svoju dužnost.

Kod izbora pouzdanih grla hoću još da napomenem, da ne budemo lakomisljeni, jer ima grla koja su pouzdana bila, a nisu više, a ima i takvih, koji su to tek u zadnje vreme postali. Ovde će naš odnos prema drugim grlima lako dati razjašnjenje.

Hoćemo još da upozorimo na to da treba praviti razliku između uspeha jedne kobile i jednog pasruva. Pokazalo se da kobile same, bez opomene, prema cilju jure i često na izgled pobeđu bez borbe dobiju, dok su u stvari sve od sebe dale za tu pobeđu. Pastuvi žele da se obično teraju i tek pod dejstvom korbača pokazuju svoje pravo znanje. Prema tome treba pobeđe kobila blaže, a pobeđe pastuva težom merom ceniti.

Kod dvogodca naročito kobila dolazi rana zrelost do izražaja, koja se još više tim ispoljava, da za njima dolazeća grla, usled tobožnje nadmoćnosti pobednikove, ne budu kako treba izjahana. i kod starijih grla ima jedinki koje se lako i brzo izrade, te tako u kraćem vremenu postaju fit, i svake godine tu osobinu ispoljavaju. Obično fit postaju dvogodci u mesecima avgustu i septembru, trogodci od maja, a četvorogodci i stariji već u rano

proleće. Ima grla koja u početku ništa ne obećavaju, dok kasnije od nedelje do nedelje sve se više razvijaju, dok ne postanu grla od klase.

Onda mora još da napomenemo, daje kod petogodaca i starijih grla u proleće ustanovljeno davanje tereta ostalima, ne pretpostavlja u tablici opterećenja njihovu popravku, nego utvrđuju samo da su oni usled njihove zrelosti i rutine ranije gotovi. Kod "flajera" je ovo davanje tereta malo, dok je kod "stejera" veće, jer i ovde treba da se potvrdi veća izdržljivost usled godina starosti.

Pravi klađac mora da zna čekati, jer favorit jedne trke ne mora uvek biti grlo sa najboljom šansom, zato se ne treba uvek na favorita do guše u opkladu uvaliti. Izgledi na dobitak kao i rizik moraju međusobno držati ravnotežu, kao što sopstvenik ne može računati da svaku trku u kojoj njegova grla učestvuju dobije, tako i klađac ne može svaku opkladu dobiti.

Beograd, na Đurđev- dan 1947 god.